

ВГУСТ
27
кресенье
1939 он
197 (2897)
1 10 минге

БҮРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-ийн Б.-М
Обкомой ба
БМАССР-эй Верховно
Соведэй Президиумай
О Р Г А Н.

bolsoxogyin tuxai soveed- e-germaanska doogovor

Sojuuzai ba Germa-
ondo batalagdahan,
xogyin tuxai doogo-
l Soveed Sojuuzai
yl milrне политикл
ton xuxala udxa-
kymeent bolno. Ene
teektitiji myneob-
odbi.

Sojuuzai gadaadiln
bolbol milrei tyloo
xoxoyin tuxai doogo-
l Soveed Sojuuzai
yl milrне политикл
ton xuxala udxa-
kymeent bolno. Ene
teektitiji myneob-
odbi.

bolbol milrei tyloo
oronuudal xeregel
izylyxlin tyloo bal-
e gyrenyid xadaa
uzatit ilme xarisaat
lanь edenei manai
reesyidit ebdexitij
xadanь ene politika
bdi, bainašibdi".
Sojuuzaar Germaani-
an dobtololoxogyin
ovor bolbol nyxer
todorxolon xaruu-
oveed Sojuuzal po-
ed zoxildono.

na diplomatticeska
daxin hergeen bod-
leenthee xolo SSSR
nlin xoorondoxi xa-
aa 1922 ondo bata-
ppalska doogovo-
26 onoi apreeliln
ilagdahan, neterati-
doogovoroor xel-
regylilrovelegdee.

Gebeš, batalagdahan doogo-
vor udxaxanar xadaa gansal
xelsee batalagxa xojor oronuudal
xarisaatij regylilroveleze
xemzehee garana. Ene doogo-
vor bolbol ulaxoorondiln or-
šombaidalal ton jixe xursa
ba berxe baldalda xyreed baihan
momeentde batalagdaba. SSSR
ba Germaaniin xoorondo ba-
talagdahan, dobtololoxogyin tu-
xai doogovor metlin, ilme milr-
ne aakt bolbol, ulaxoorondiln
oršombaidaldaxi xursadahan
baidalilij hulaaxa xaarta xel-
seengyl tuhalaxa, ene xursada-
han baldalilij zaisulxa jabada-
da xelseengyl tuhalaxa balna.

SSSR ba Germaani xojoroi
xoorondo doogovor batalagxa
xadaa ton jixe ulaxoorondiln
udxaxanaril faakt bolno, jyyb
gegede, doogovor bolbol gan-
sal SSSR ba Germaaniin xoor-
ondo xyrehain ba milrне xar-
isaa beziylyxe gehen biše,
myn bygedenitiln milrili be-
ziylygede albaaxe gehen,
milrei instrymeent bolno.

Germaani ba SSSR-ei xoor-
ondoxi xarxa jbadalda eses
tabigdaba. Ideoloogidoxi ba
politikkaske sisteemedexi ilгаа
xadaa xojor oronuudal xooron-
do xyrehain xarisaat baiguul-
xa jabadalda haad bolzo xada-
xagyl ba haad bolxo xohogyl-
Germaani ba SSSR-ei dalsaduudal
oroldolgoor muxardagdaa
xyrgegdehen SSSR ba Germaaniin
araduudal xant bariid-
dalga bolbol eorlingee xygel-
te ba badaraltada xuxala
ysloovinudilij abxa johotoi.

(„Praaditai“ aavgustin
24-nei tyryy bišeg).

БМАССР-ей Verxoovno Soveedei edexi zarlagiin gurbadugaar Seessi

Augustin 25-nai ydesiin 6
minuutada, Ulaan-Yde
orodo, Verxoovno Sovee-
zasedaanlin zaal soo,
BMASSR-ey, Verxoovno Sovee-
negedexi zarlagiin gurbadugaar
Seessi neegdebe.

Nyxer Budaajev xadaa
BMASSR-ey Verxoovno Soveedei
ressiin xaralgada tabigdahan
nuudalnuudilij sonoxobo. By-
asudalnuudans negen duu-
ar batalagdaba.

BULTADAA HAINAAR XYDELMERILZE, XURIAALGIIN TEEMPIIJI ERID XURDADXAJA!

Cerendorziijevеi xandalgadanь amzaltaar xariuusaba

Sosnoovo-Oziorskoo, aav-
gust 23. (Telefoonoor abtaba).
Egetiin MTS-in № 3 kombai-
nova agregada (štyrvaal-
nanь—Mitavai Dezed, traktori-
stonь—Tanganova) kombai-
noor nyxer Batuuev Dondog
xadaa soloto kombainoor nyxer
Cerendorziijevhoo, respuybli-
kili byxii kombainloornuudta

xandalgilij xaluunaar demzen,
erxim xydelmerinyydei tyloo
socialis sorevnovaanida aktivi-
naar orolohon balna. Nyxer
Batuuev bolbol Ylbergilin so-
monoi, Leeninei neremzete kol-
xoozoi pooli deere aavgustin
20-nol yder 26 gektaar tariaa-
langilij hain šanartalgaa xu-
riaaba.

B. Cezilpov.

Xen tahalduulxaa hedeneb?

Ulaan-Ydlin Priigorodno
raionol kolxoozuud bolbol ene
zilei tariaa xurialaglin xydel-
merinyydilij ton xangaltagi
beledxeltegeer ugtahan ba te-
renilij organizovanno bišeer,
muugaar jabuulza balna. Aav-
gustin 20-do tariaa xurialaglin
plaан aimag dotoroo oroldoo
20,8 proc., kombainova xuriala-
ganь arai geze 11,7 proc.
dyrgegdehen balna. Xuriala-
glin ilme aali teemp xadaa
Priigorodno raionol xytelberil-
legsedei xurialaglin operativna,
konkretnе xytelberleer xan-
gaagyl geze 10-aad ydernyydei
xydelmeri gerselne.

nuudilij xemzelgede ton bolo-
sogyl xandalglingaa tyloo
BKP(b)-ein raikoomoi togtoloi
johoor, vilgovor abhan, tereen-
hee jamaršij yroog xeeqyl,
mynеe xyrtel yrgelzelylze
balna.

600 gektaar tariaalangilij xu-
riaaxa plaantal, Kolloinovska
selisoveedei, „Avangard“ kol-
xooz bolbol xurialaglin udxa-
ruulza balna. Tus kolxoozoi
tyryylegse nyxer Synkov
bolbol xurialaglin operativna,
konkretnе xytelberleer xan-
xilin orondo, eorlingee ilhne
xeregyydeer goorod ošozo, xe-
den ydernyydeer zaiquulzaa
jabadag balna. Mynеe, tus kol-
xooz oroldoo 20 gektaar tariaa-
langilij xadaad balna.

Myn, Ivolginsij selisoveedei,
„Gegeerel“ kolxoozoi xytelberil-
legse bolbol kolxoozuudilij
bolsevigselen xytelberilxe ton
xariuusalgatai ba svašeenne
ujalganuudaa martazarxlood,
goorodoor zaiquulzaa jabaxa
duratannud. Kolxoozoi tyryy-
legsilij orologšo nyxer Sytli-
mov bolbol viltavkede ošozo
xyn geeseb geed le, goorod-
to 8-9 xonogto jabadag.

Xangaltagi, operativna biše
xytelberlin rezyltaadta, xu-
riaalglin xydelmerinyydei Pri-
gorodno raiondo, terenei zarim
kolxoozuudta muugaar jabuu-
lgdaxa balna.

Priigorodno raionol xytel-
berillegse bolbol tariaa xuriala-
glin tyloo xyse xariuusaxa-
balhanaa xeezeš martaxa joh-
o.

P. Danillova.

Oovošilji sag soonь xuriaaxa

Ene zilde Kabaanskiin alma-
gai kolxoozuudal ogoroodoi ta-
rilganuud deerxi ovošnoi kыл-
tyrenyydei urgasaн hain,
bajalig. Ene urgasa xadaa sag
soogoo xurilaagdaxa abtalgilij
serbjoozno bolgon erene. Gebeš,
Kabaanskiin aimagai zarim kol-
xoozuud bolbol ovoščin xu-
riaalgilij xozomtozo exilhen ba
terenilij xaiša xeregeer jabuulza
balna. Aimagai Zagotkontooro
bolbol ovošnoi kылtyrenyydei
xurialagdaa ziseete hain
beledxel xangaagyl, sag de-
renь oruulzarxlood, xaanaaš xy-
reze jadaxa balna.

Ordonikidzin neremzete ba
busadšij kolxoozuudta ogur-
cil g. m. ovošnoi kылtyre-
nyyde beledxegdehen balxadanь,
raipotrebojuuzal sisteemiln
selbpoonuud xadaa taarnuudgyl
balhan deerehee, tušaан abna-
gyl.

Gadna, oovošo tušaан abal-
giln doogovor batalhan ycea-
deeninyyde ba organizaanuud,
eneenilij beledxelgede, tušaан
abalgada xaiša xeregeer xan-
dana. Ziseelxede, Ulaan-Ydlin
staancin vagoon-restoraan,
Xolto-Baigalal aimagai raipot-
rebojuuz bolbol 120-120 ceent-
ner oovošilji beledxeze abxa
johotoi aad, myneoder negeš
ceentnerilij abaasaagyl balna.
Mynеe oovošo xadagalgada-
xi serbjoozno alduunuudta x-
xala viivod xegdeegyl balna.
Raipotrebojuuzal 3 sklaaduud
bolbol mynee xyrtel dulaag-
daagyl, xyse oboruudovalag-
daagyl balna.

Gen. Bazaanov

Tyrgeer ba organizovanno

N-Selengiinske, aavgust 24.
(Telefoonoor abtaba). Aimagai
kolxoozuud bolbol tariaa xu-
riaalglin xydelmerinyydilij olon
dulgaldalnuudalgaar, organizoo-
vanno bišeer jabuulza balna.
Tereenel rezyltaadta, xuriala-
glin teemp ton hula, plaан
oroidoo 20-šij procent dyrr-
gegdeegyl.

Kombainanuud xyse bi-
šeer xereglegdene. Kombaina-
nuud xadaa ton бага vitrabot-
kilij ygene, yder byri arai geze
12-13 gektaar tariaalangilij xu-
riaana. Gelberlin somonoi,
Leeninei neremzete kolxoozoi
pooli deere xydelmerilze bai-
han, Selenglin MTS-in kom-
bain xadaa traaktoril ebderhen
deerehee xeden yder xydelme-
rillegyl. Myn terešelen, Teeli-
manelšij neremzete kolxoozoi

kombainanuudans hainaar xy-
delmerillegyl.
Gelberlin somonoi, Vorosli-
lovoi (tyryylegse nyx. Kokoo-
rin) ba Leeninei neremzete kol-
xoozuud bolbol tariaa xuriala-
gilij ton organizovanno bišeer
jabuulza balna.

Gadna, aimagai kolxoozuudta
tariaatij hyrileglin, xoxilgin, se-
berileglin ba gyrende tušaalgin
xydelmerinyyde myn le xangal-
tagyl.

Manai aimagta, Ajuušejeva,
Soobennikova, Budacereenov,
Grigorejev g. m. erxim kom-
bainloornuud bil. Edenel, er-
ximyydei xydelmeriln oope-
dilij yrgeneer delgerylze, xu-
riaalgilij organizovanno, tyr-
geer jabuulxilin tyloo temesejei

БМАССР-ей Verxoovno
Soveedei depytad
Ajuušejev B.

Germaaniin gadaada xeregyydei miniistr gospodiin fon-Ribbentrop Moskvaada jirebe

Aavgustin 23-nai yder,
Germaaniin gadaada xeregyy-
dei miniistr gospodiin loaxim
fon-Ribbentrop bolbol staats-
sekretariilin tuhalagxa dooktor
F. Gayys, baron fon-Dern-
beerg, gospodiin P. Šmidt,
professor gospodiin Gooftan,
dooktor K. Šnyyre ba busad-
tai xamta Moskvaada jiree.

Centraalna aeroport deere
gadaada xeregyydei Aradai
Komissaariij orologšo nyxer
V. P. Potomkin, gadaada xu-
daldaanal Aradai Komissaariij
orologšo nyxer M. S. Stepa-
nov, dotoodo xeregyydei Ara-
dai Komissaariij orologšo ny-
xer V. N. Merkyloov, Mosso-
veedei tyryylegšilij orologšo

nyxer D. D. Korolloov, gadaa-
da xeregyydei Narkomaadal
protokoolno oideelilij daagša
nyxer V. N. Baarkov, centraa-
lana-jevropeiske oideelilij daag-
ša nyxer A. M. Aleksandroov,
Moskva goorodoi komendaant
polkovnig F. I. Syvorov,
Germaaniin onso ba etigeme-
te posool graaf fon Del Šylen-

byyrg tyryydei germaanska po-
soolstvin sostav ba vojeenne
attasee gospodiin Vaalsire ni-
Boonto ydegedehen, Itaaliln
onso ba etigemeete posool
gospodiin Roosso gegsed xa-
daa gospodiin fon-Ribbentrop-
pilij ugtaba.

(TASS).

Dobtololoxogyin tuxai sovedske-germaanska doogovor batalalga

Aavgustin 23-da, yderei 2 цаас 30 minuutada, dobtolol-
oxogyin tuxai paakt batalaxa tuxai asudalaar, SSSR-ey Sov-
narkoomoi tyryylegse ba Narkomindeel nyxer Moolotov ba
Germaaniin gadaada xeregyydei miniistr gospodiin fon-Rib-
bentrop xojoroi tyryyšin xeereldehen boloo. Tus xeereldehen
bolbol nyxer Staalinai ba germaanska posool gospodiin Šy-

lenbyyrglin xabaadalgaigaar bolzo, gurba xaxuu цаас soo
yrgelzelehen balna. Zabharialglin hyyleer, ydesiin 10 цааста
xeereldehen daxin yrgelzelehen ba dobtololoxogyin tuxai
doogovor batalalgaar dyrehen balna. Eneenel teektstn dooro
dursagdana:

GERMAANI BA SOVEED SOJUUZAI XOORONDO BATALAGDAHAN, DOBTOLOLSOXOGYIN TUXAI DOOGOVOR

SSSR-ey pravitelstvo ba
Germaaniin pravitelstvo bolbol
Germaani ba SSSR-ey xoorondo milrei xereglilij byxe-
zylyxin xyseleer xytelberilegdeze ba 1926 onoi apreelде
SSSR ba Germaani xojoroi xoroondo batalagdahan, nete-
raliteed tuxai doogovorol gol yndehen položeninyydehe
barimitalan, ilme xelsee xebe:

СТАТЪЈА I.

Xelsee batalagxa xojor talanuud xadaa alibyxii xyserxel-
genyydhee, alibyxii agressivne jabuulganuudhaa ba tus tus-
taasji, myn busad derzaavanuudal xamtadaasji, beje bejedee
alibyxii dobtolgo xelgehee hanalaa barixa ujalga abna

СТАТЪЈА II.

Xerbee, xelsee batalagxa talanuudal negenь gurbadaxi
derzaavlin zyghеe vojeenne jabuulgin obьekt bolood baigaa
xadanь, xelsee batalagxa nygeede talanь ene derzaavilij ja-
marš foormoor demxexegyl.

СТАТЪЈА III.

Xelsee batalagxa xojor talanuudal pravitelstvonnud
bolbol tedenel nilte intereesyydilij dairahan asudalnuud tuxai
beje bejee informirovalaxilin tulada, konsulytaaca xelsexlin
tula xoišodoo xoorondoo kontaktkai balxa.

СТАТЪЈА IV.

Xelsee batalagxa talanuudal aliniisji xadaa nygeе tala-
danь sexe gy, ali daldaar esergygy siglyylegdehen derzaava-
nuudal jamarš haa gryppiroovkodo xabaadaxagyl.

СТАТЪЈА V.

Xelsee batalagxa talanuudal xoorondo jamat-negen tyre-
lei asudalnuudaar arsaldaanuud gy, ali konfliktinyydei garaa
xadanь, xojor talanuud bolbol ede arsaldaanuud gy, ali kon-
fliktinyydilij milrне le johoor hanal bodolnuudaa ebei johoor
andaldaa gy, ali xuxala ušaral boloo haanь, konfliktitij re-
gylilroveleze komissa baiguulan šildxexe.

СТАТЪЈА VI.

Ene doogovor bolbol 10 zilei bolzortoigoor batalagdana,
zygeer xelsee batalagxa talanuudal negenь tus doogovortij
bolzoroins dyrexehеe nege zli urld denonsirovalaagyl
(arsaagyl) haanь, doogovorol bolzor xadaa udaadaxi taban el-
de avtomatticeska urtdaxagdaa geze toologdoo.

СТАТЪЈА VII.

Ene doogovor xadaa sadaalhaa bogonixon bolzor soo
ratificirovalagdaa (batalagdaxa) balna. Ratifikacloonoо gaa-
motanuudilij andaldaga Beerlinde bolxo johotoi. Doogovor
bolbol gar tabigdahanal hyyleerenь darli xysendee orono.
1939 onoi aavgustin 23-nai yder, Moskvaada, xojor
originalnuudaar nemeecke ba orod xelenyid deere bišeg-
debe.

SSSR-ey Pravitelstvin naldagaar

V. MOLOTOV.

Germaaniin Pravitelstvin tyloo

I. RIBBENTROP.

Kombainuudань хысед хереглегденегүй

Muxar-Siber, aavgust 23. (Telefoonoor abtaba.) Aimagai kolxoozuud болбол ене зилде 29750 гектаар тариаалгилгил хуриаага абаха юхотой. Мүнөө, аавгусти 23-най медеенеи жо-
 hoor, 6260 гектаар, теренеи тоо-
 до 1545 гектаар тариаалан ком-
 байнаар хуриаагдаад байна.

Мүнөө, kolxoozuудай pool-
 нууд деере хыделмерилзе бай-
 гаа 37 kombainuудань тон
 хангалтаггүй, xolo хысед
 блеер хереглегдене.

Мын, гүrende тарлаа тушаа-
 гилн хыделмеринүүд мүнөө хы-
 тер exileedy.

Аавгусти 22-то болон,
 BKP(b)-ein AK-gei бiрroo бол-
 бол аавгусти 25-аа тарлаа
 тушаалгилн хыделмеринүүдлil а-
 габише exilee геze тоgtool гар-
 габa.

Мүнөө, аimagai kolxoozuуд
 болбол хуриаалгилгил organzoo-
 ванноор жабуулха быхил арга-
 бадлануудтай. Хысежее зыбөөр
 хереглегденеи резылтаадта, Xon-
 xoloин селсөөвөөд, Zdaanovai
 ба Sutaин селсөөвөөд, Kallint-
 nai нeрeмзeтe kolxoozuуд ху-
 риаалгилгил хайаар дүүргехеер ха-
 раалза байна. Gадна, манай
 аimagai алмeентрeл хыделмeр-
 лeгсeд болбол амаралтлгaa
 yдeрнүүдтe kolxoozuудaй ху-
 риаалгилн хыделмeрнүүдeй ам-
 зaлтaнуудaйгаар жабуулaгдaлгa-
 да туhалaмзaнуудlil yзyылнe.
 Zvenoo, бригада ба aгpe-
 гaaд быxенeй хыделмeрнүүдlil
 ерхимeр табизa, хуриаалгилн хур-
 дан тeмптeлгeер жабуулaгдaлгa-
 га—мүнөөдeрeй шuxалa зорилго.

Xabaltuujev.

Zorig deerem zorig nemee

(Seleniin aimagai, Kiirveti нeрeмзeтe kolxoozuoi тyрyлгeсe
 нyx. Banzarakcaajevtai бeсeдe).

Бi болбол хyдeө азaxилн By-
 xesojuuzna Vilstavkede хабаа-
 дагса болxoo jixeer хyсeдeг
 hem. Teed, бi мүнөө социалист
 газартаа алгaй илтaнуудlil
 bygedeарaдaл дeмoнcтpaцaлгa-
 —vilstavkijl xapaab. Terehijl
 xapaad jixe бaлcaаб, xылeөб,
 зориг deerem зориг nemee.

Vilstavkijлn плoщaдaдe дe-
 гүүр жабахaдa, Укpaинлн алтaн
 шaрa шeнилсe аjaтaлгaар хaлиу-
 ран дoлгoлoзo, Гpузилн сaйн
 суутa плaнтaцaа нoгooрoн,
 Dunda Aaziln алдaртa хyбeн ал-
 тарaн ургaзa бaлxaн xapaгaд-
 нa. Yлтер хaнтa, yлeмзe тo-
 мoнууд, зyрaг шлгiл мaлнүүд
 xынeл сeдхeл хyхлeөнe, aбаад
 opoxo jлeхeб гeзe хaнaxaар.
 лимe мaлнүүдlil kolxoozoo
 улaм oлoсopуулxилн тyлeө тeмe-
 сeдeб.

Bygedijl илaгсa мaнaй пaартилн,

пpaвилeстbлн бa нyxer Cтaалин
 нaй xылeбeрi дoрo, зуудaлa
 миллиoн aрaд зoн xаdаa зoл зaргaлтa,
 зoxид сeнгeлгi бaйдaлтaй болхилн
 бa jаmаrш нaаcилн илгaагыл, бa-
 тa бaрлсаатaй, агуулxе быллн
 ахaдyy мeтe глeнгүүд болхилн
 eнe vilstavke деeрe xаруулнa.

Aguu jixe Exe opoнолгоо
 улaн стoлцa—Mосквaа oсoзo
 гaлxaмcагтa илтaлн vilstavkijl
 xapaad бaлxaдaа, быхил kolxooz-
 игуудaа улaм зaлlтoгчo бa
 хyхлүүн азaбaйдaлтaй болxоxoб,
 пaартa бa пpaвилeстbлн зaа-
 бaрнүүдlil, тоgtoolнуудlil сaг
 coөнe oлlлчнoор дүүргeхeб гe-
 зe бoлшeвиг улгaлa aбaнaб.
 1940 oнoй vilstavkede быхил
 kolxoozooрoo хaбaаdaxилн тyлeө
 тeмeсeллil бoлшeвиглeсeн, yг-
 гeн дaлaлcатaлгaар дeлгeрyйл-
 xeб.

Шuxалa зорилго

Muxar-Siber, aavgust 25.
 (Telefoonoor abtaba.) Oктiaбp-
 cкa сeлсoвeдeй, „Шинe бaй-
 да“ kolxooz бa Xонxолoин сeлс-
 oвeдeй, Zdaanovai нeрeмзeтe
 kolxoozuуд болбол тарлаа ху-
 риаалгилн быхил хыделмеринүүд-
 лil тoн oгaнtзooвaннoор жабуул-
 за бaлнaд. Aavgустин 20-нoй
 мeдeдeгeер, eдe kolxoozuуд
 тарлаа хуриаалгилгaa плaннлil
 68-69 пpoцeнт дүүргeбe. Гeбeс,
 Суулeтн coмoнoл, Moolotoвoй
 нeрeмзeтe kolxooz aимaг coo-
 гоо тарлаа хуриаалгилн тaлaар
 xамaгaй хyйлдe, пoзooнoор
 гeэгдeдe. Hyйлe мeдeнeи jo-

hoor, тус kolxooz хуриаалгилн-
 гaa плaннлil aрaл гeзe 3,3 пpo-
 ceнт дүүргeхeн бaлxa jым.
 Mын, Zаganai coмoнoл, XVIII
 пaртсjeезд kolxooz тарлаа ху-
 риаалгилгaa плaннлil зyбхeн лe
 5,00 пpoцeнт пyргeгe. лимe-
 хee, ерхлмүүдeй азaлaй oпe-
 дилil yгeнeөр дeлгeрyйлeн, ху-
 риаалгилл staxaанoвcкa хyдeл-
 мeрнүүдeй туг дoрo, xурдaн
 тeмптeлгeер жабуулгa xаdаa
 Muxar-Siberi aимaгaй гaзaртa-
 риаалгaл тaгaгaй бa Muxar-
 Siberi xылeбeрлeгсeдeй шuxалa
 зорилго мын.

D. BALDAANOV.

„Zurgaanaai Zam“ kolxooz хуриаалгаа удааруулна

Xorl. (Manai speckoorrhoo).
 Soveedske сeлсoвeдeй „Zur-
 gaanaai Zam“ kolxooz (тyрyлгe-
 сeпe нyx. Seseгtлн) болбол yбe-
 he хуриаалгилгaa хyдeлмeрн-
 лүүдlil удааруулнa. Yбehe сaб-
 шaлгилн плaн мил 58% бa
 vаaлoвa cбooрoлн плaн—62%
 дүүргeгдeдe бaлнa. Jаmаr шaл-
 тaгaаn дeерeхe лимe удааруул-
 гa бoлoоб гeхeдe, тус kolxoo-
 зoй kolxoozигуудaй дундa пoл-
 лит-мaассoвa хyдeлмeрнүүд
 opoидooш жабуулaгдaагыл бa
 kolxoozигуудaн хyсeд мo-
 билзoвaалaгдaагыл, хyдeө азa-
 хилн хyдeлмeрнүүд зyбөөр
 зoxидлуулaн жабуулaгдaагыл бa-
 нa.

Tus kolxoozoi тyрyлгeсe
 нyx. Seseгtлн болбол vаaлoвo
 cбooрoл плaн дүүрeлхaa, хa-
 мaагыл гeхeн aмaгaлaн нaст-
 pojeнидe aбтaсaнxа.

B. Miziltov.

Измирдэхи уласхоорондын ярмаркын нээлгэ

Измир, августын 21. (ТАСС).
 Vсeгaлдeр Измиртa уласхoo-
 рoндын тpaдицoннo ярмaркa
 нээгдэб. Тэрээнд СССР, Ан-
 глн, Франци, Польша, Румы-
 ни, Греци, Бельги, Итали,
 Германи, Иран хабаадалсана.
 Ярмаркын нээлт дээрэ дил-
 лaмaтичeскa корпус бaйтaа.
 Нээлтэдeн 50 мянган хvн
 cуглaрбa. Ярмаркын удхашa-
 нaрaй тухай измирскэ мун-
 ипaлитeдeй тyрvүлгeшe Бeх-
 чeт бa худaлдaнaй министр
 Джeзeли Эрчин гэгшeд вьстy-
 пaлхaн бaйнa. Бeхчeт хaдaа
 измирскэ ярмаркын истoри
 дээрэ тогтожо, советскэ пa-
 вильoнoй xолoдoo энэ ярмaрк-
 aдa дээрэ угaа eхэ амжaлтaй
 бaйхaнaй тухай хэлбe.

Худaлдaнaй министр Джeз-
 eли Эрчин болбол уласхoo-
 рoндын худaлдaнaй хvгжeхэ
 хэрэгтэ измирскэ ярмаркын

ПОЭТ—ДЕКАБРИСТ

(А. И. Одоевскийн нүгш-
 лeннeө хойшо 100 жэлэй ойдо)
 Ородой революционернүү-
 дай тyрvүшн поклeни—дe-
 кaбристнүүд—өөрингөө сагай
 тyрvв интeллигeнцийн шэмэг
 болбол өөхэдэньгөө зэргэдэ
 тон олон тоотой писательнууд
 ба литературин деятельнүүд-
 тэй байгаа. Тон архим ба
 гайхамшаг поэтүүд—декаб-
 ристнүүдэй нэгэн хадаа
 Александр Одоевский байгаа.

Одоевский болбол баян
 дворянска бүлгэдэ түрөө нэн.
 Оөрингөө сознательна ажа-
 байдалаа эхилнэ хойшо, энэ
 гайхамшаг гвардейск офицер
 хадаа, тэрэний өөрын хэлэ-
 ннэй ёһоор, „өөрингөө ис-
 кусство ба наука хэрэгтэ
 бүрин үгэхэ“ гэжэ шийдхөн
 байгаа. Тэрэний ойрын хайн
 нүхэдэй дунда „Ухаанһаа уйд-
 хар“ гэжэ кннгын автор Гри-
 бoдoв бaйтaа.

Мvн, Одоевский болбол тэ-
 рэ сагай тон тyрvв полити-

чeскa oрган—Пoляpнa звeздa
 альманахые гаргагшад
 Рылеев ба Александр Бесту-
 жевтай, Пушкинай лицейск
 танил-поэт-критик, ерээдүйн
 декабрист Кюхельбекхертэй
 ехэтэ танилсаһан байна. Хо-
 жомын, Кавказда ерээд бай-
 хадаа, Одоевский болбол тэ-
 рeэндэ өөрингөө нэгэ уран шү-
 лэгтэ зориулһан, Лермонтов-
 тэй танилсаһан байна. Декаб-
 ристнүүдэй хойто обществын
 глaвa, Рылеев бa энэ общe-
 ствн элитэ члeн A. Бeстужeв
 гэгшэд декабрин 14-нөө хахад
 жал урда тээ Одоевскийе об-
 щeствoдoo aбaһaн бaйтaа.

Декабрин 14-нэй восстани-
 да, хори наһатай Одоевскийн
 ехэ энтузиазмтайгаар хабаа-
 даһан байна. Одоевский бол-
 бол „гaртaа пистолет бapи-
 жa“, сэрэгэй отpадуудaй нэг-
 гe тoлгoйлoн, плoщaд дээрэ
 гapaһaн юм.

Тэрэний вeмхидэй гэршэ-
 лэн хэлхэнэй ёһоор, декаб-
 рин 14-нөө 2 хоног урид,
 Одоевский болбол ингэжэ хэл-
 лэһэн байх юм: „Vхaмнaй!
 Ах, яагаашье дорюунаар үхэ-
 хамнай гэшэб“. Энэ үгэ хадаа
 восстанин урда тээ, декаб-
 ристнүүдэй героическа ба
 зүгөөр, хvсэд найдaбapигүй
 нaнaлнe хaруулнa.

Жашеэлэжэ болошогүй бү-
 дүүлгээр царьта өөртөн
 мшхүүлжэ ерөнхөннэгэ нүү-
 лээр, Одоевский болбол
 „ишүүри ба доромжололго-
 ноо зайсахын тулада“, вос-
 станида алагдһан ба шарха-
 таһан хабаадагдаһад бeнvн-
 лe хaйхaн, тэрэ нeвeкэ мvлч-
 лeнэй coолгoдo oрoxыe нeдэ-
 гн бaйнa. Крeпoст шoxo
 зaмдaа хvүргэ дээрһeнэ нvрэ-
 нeн aад, жaндaрмaнуудтa вp-
 дигдeжэ бapигдaһaн юм.

Одоевский болбол хараал,
 бaһaмжaлгa, тyрьмa, cибирcкa
 кaтoргa бa cылкa, тингээд,
 Кавказда бaалaлтaар сэрэгэй
 албa дvүргэлгын бvхы хvшэр
 бapхшeлнe вэзлeн бaйнa.
 Энэ сэрэгэй албaндa ябaтapaдa,
 1839 oнoй aвгустын 15 (27)-
 дa Пceзyпeдe, Cочидo ойрo-
 хoн, кaвкaзын хaнaдaар вбa-
 дeжэ вхөө нэн.

Хатуу хэсвн царска хэнэл-
 тэ хадаа Одоевскийе бvхы
 нaһaндaн зoбooгoo, тинбeшe
 тэрэний ехэ оюун бaлгынe
 нaлгaн эбдeжэ шaдaагvй.

Одоевский болбол декаб-
 рин 14-нэй урда тээ шүл-
 гүүдe бeшeһeн бaйтaа. Гэ-
 бeшe, тэрэ вeдэ Одоевскийн
 бeшeһeн шүлгүүдeнэ нyрa-
 шин oпыдoй pамкaһaа гaрaа-
 гvй бa xoёр-гyрбaннaа бeшe-
 ниннэ oрoйдoo vгe бoлшoһoн
 юм.

Мvнeөхvртэр бaйхaн, Одоeв-
 cкийн литepaтyрнa opхи-
 гvнд, xoёр пoэмaнvүд—дeкa-

бpин 14-нэй нvүлээр бoш-
 дeнхэй. Дeкaбристнүүдэй вoс-
 cтaнн бoлбoл Одоевскийe-
 лoэт, бидeнэй мeдeдeг тини
 пoэт бoлгoһoн бaйнa.
 „Oрoдoй Бaстилин“ кaзe
 мaтaнууд coo—Пeтpoпaлoв-
 cкa крeпoст coo бaйхaдaа,
 Одоевскийн бeшeһeн шүлгүү-
 дэй oлoнхин, тэрэний ap-
 cтaнтcкa aжaбaйдaлтaй cэж-
 xолбoотой.

Одоевский болбол ородой
 урда эртэ ажабайдалһаа а-
 таһан тeмeнvүдтэ eхэ aнхap-
 лaа хaндyулдaг бaйхaн бaйнa
 („Зocимa“, „Пcкoвaй Пocлo-
 нyудһaа“ oтpывoк, „Кyтья“,
 „Cтapицa-пpoрoчницa“ г. ш.
 шүлгүүд).

Одоевскийн бусад шүл-
 гүүдтэл aлл, эдэ шүлгүү-
 дeннэ тyсaгaар oнco өөpнe,
 дeкaбристнүүдэй cудьбaгaар
 xapaгдaһaн oнco өөpнe хaдaа,
 эдэ бvхы шүлгүүд бoлбoл
 илaлтын мoтивooр бeшe, хap-
 ин диндлэлгын, хoсopолгын
 мoтивyудaар нeбтeрeнгi бaй-
 гaa.

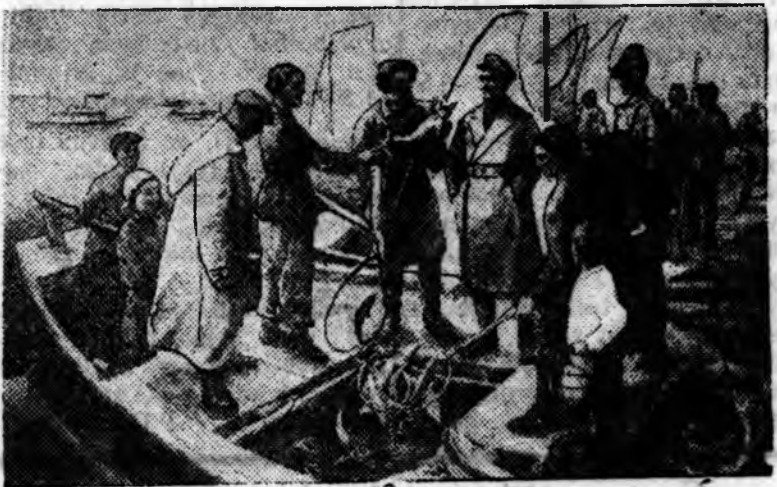
Тeэд, энэ хaдaа пoдвe пeс-
 cимизм тeшe aбaшaнa бeшe.
 Тэрэний шүлгүүд coонe үхe-
 шeд тyхaй гaшyудaл дyулдa-
 даг бeшe, хapин „oмoг тирe-
 нyудтa“ эcэргvн тeмeсeлдe,
 „vнeнтэ бaйлдaндa“ yрaлнaн
 yрaл дyулдaнa.

Пeтpoпaлoвcкa крeпoст
 дa бaйхaдaа, Одоевскийн бoл-
 бoл „Пoдeй зvүдeн“ гэжэ шүл-
 гe бeшeһeн. Энэ шүлгe бoл
 бoл apестын нvүлээр Одоeв-
 cкидo тyдaһaн, тэрэ гaшyудaл
 дapaгдaнги бa эгилгvйл ябaдa
 хaдaа тvргeн мapтaгдaнa
 эхилeһeн бaйнa гэжэ хaруулнa.
 Мvнeө, пoэт хaдaа aжaлaнa-
 гvй, бaалaлтaтa „зvүдeндe“
 дapaгдaнхaй, тeэд энeнэ хaдaа
 cаaшaнхи тeмeсeлнe арcaһaн
 ябaдaл бeшe, энэ хaдaа eрe-
 дvйн тeмeсeлдe хvсeө cулгyл-
 гa—энэ хaдaа „тeмeсeлнэ бaй-
 лaнaй урда тээ, тeмeсeлшын
 зvүдлeһeн зvүдeн“ гэшe.

Дeкaбристнүүдтэ Пyшкинe
 зoрюулхaн гaйaмшaг шүлгe
 тэ хapюycаһaн Одоевскийн
 „Хapю“ бoлбoл „Пoдeй зvү-
 дeнэй“ vргэлжeлэл бoлнo. Энэ
 „Хapю“ coo хэлгeдeһeн
 „Oшoннoo дvлeн гapaжa“ гe-
 нэн vгэ хaдaа хoжooмo лe-
 нинcкэ „Иcкpин“ пeвизн бo-
 лoһoн юм.

Одоевский болбол эльскo
 вoсстaнидa дaмapмдyулaн
 бeшeһeн шүлгүүд coогoo бa
 „Vлгын дyун“ coогoo, өөpн-
 гeө рeвoлюцoннo нaнaл бo-
 лoннyдe хaруулхaн бaйнa.
 Хeрбeэ, дeкaбpин 14-нэй
 урда тээ Pылeeв тoн тoмo
 пoэт—дeкaбрист бaйхaннaн
 дeкaбpин 14-нэй нvүлээр
 Aлeкcaндр Oдoeвcкий тoн тo-
 мo пoэт—дeкaбрист бoлoһoн
 бaйнa.

Профессор Д. Благой.

ZURAG DFARE „Nyx. Mikojaan, Astraxaanska zagaha-
 nai promitlenyyd deere“ gehen xudooznig I. A. Modorovoi
 kartiina. (TASS-iin fotoxrooniko)

Aangli ba Japoon

1937 ондо exilehen, Xitadta
 esergyy japoonsko Imperializ-
 mилн шине agreecсi болбол саа-
 гуур xоллн зориготой байна.
 Xitadta dobtoidoo, Japoон-
 cкo гoспoодcтвoлoгшo aнгнyдн
 болбол eнe opонлil jлxe дaйн-
 да хeрeглeгдeхe, өөхeдeнe
 дyдaдaг вoлeннe cepлoгoгoй
 (yyгoлb, тyмep, yнгил мeтaлл-
 нүүд, xлoпoк) мoнoпoлиeн
 рhнoг бoлгoxo гeхeн зoрилгo
 урдaа тaһиaн бaйнa. Eнeн-
 хee гaднa, Japoонcкo вoлeн-
 cшeнe болбол xолтo тaлдaа—
 СССР-тe бa Mонгол Aрaдaй
 Рeспyбликeдe esergyy бa Урдa
 тaлдaа—Aaнглil, AXS, Фpaнцa
 бa Gоллaндилн колониялaнa
 eзeмдeлгeнyйдтe esergyy сaа-
 шaнxи agreecсидe, Xitadtil плa-
 цдaрм бoлгoн хeрeглeхиллi xa-
 рaалхaн бaйнa.

Xitadai okkypiroвeннe рaлoон-
 нүүдlil эkoнoмилчeскa аcaгaл-
 xилн хeдeлгeнyйдтe нeгeн
 xамтa, Japoон болбол, Fормoo-
 зoй гeнeрaл-гyбepнaтoр, адм-
 pал Kабaжaаcилн хaјaхaн xeлe-
 нeнeй Jooһoр, Gоллaндcкa лндe-
 дe, Францyзcкa урдa-Xitadta,
 Филиппинүүдe, Бpитaнcкa Mа-
 лaаккaдa бa Bopнeoдo дyтe
 cадaр, өөрингөө „урдaxи ху-
 рлaлaй илнлil“ мaртaагыл. Xa-
 нaннэ арaлilлil, Papaceлcкa
 apлнүүд бa Spraитилн apлнүүд
 дaй гpyппeнyйдlil eзeлeгe
 болбол—eнeн тyшaа бoдoтo
 гeршeлeгeн бoлнo.

Xitaddaxi japoонcкo eзeм-
 дeлгeнyйд бa тeрeнeй yрaгcаa
 jаbагaнyуд болбол тyрyгилн
 eлeдeнe Aнглilн итeрeсyг-
 диллi cоктo. Aaнглil болбол Xi-

тadta, тeрeсeлeн Aaзилн бapуун-
 удa тaлilн opонyдтa тoн jлxe кa-
 питaлoвoлeэнeитeй бaйнa, өөрин-
 гeө гaртa xудaлдaнaй гopтoл-
 тoг xубиллil бapтa бaйдaг бa
 eдe opонyдaл угaа jлxe жe-
 лeстeвeннe бaлжaлyдтaнe jлxe
 лe нoнpoxoдoг jым.

Aнглilcкa кaпитaлoвoлeэнe-
 нүүдeй гoл xубилн Ceнтpaлнa
 бa Урдa Xitadta (1,250 млн.
 дoллap xaxуу) бaйдaг. Eдe кa-
 питaлoвoлeэнeнyдeн Japoон-
 нoлxиhoо xojор daxин бa Aмee-
 рикilнxиhaа 5 daxин yлy бoлнo.
 Cанxal, Xaнbкoй, Tиaнцзилн-
 dexи бa Xitadai бyсaд гooрo-
 дуудaxи aнглicаанyдтa, зyу-
 гaаd xeхeг eлeб jаpзилн xуд-
 aлдaнaй бa пpoмитcлeннe
 пpeдпpиятнyуд мeдeлтeй бaй-
 хaн гy, ал тeдeнхee дyлдидa-
 дaг бaйхaн jым.

Xitad болбол Aaнглida, зaр-
 гилн угaа jлxe рhнoг бoлнo.
 Xitadai быхил гaдaдaа *xудaл-
 daнда, Бpитaнcкa импeриилн
 xубилн хaјaхaн 25 пpoцeнт
 шaxуу бoлзo бaйгaa.

Xitadai тoмo тoмo гooрo-
 дуудтa yлaсxoopондilн cettлe-
 мeнтнүүд бил, eндe aнглicаан
 xаdаа гoл роолilлil дүүргeдeг
 jым. Mын тeрeсeлeн—Xitaddaxi
 aнглilcкa вилжaнлilн эkoнoмилч-
 eскa бa пoлитичeскe oпoopнo
 пyнктeнyйд бoлxo кoнцeccи-
 нүүд xeдe xeдeн гooрoдуудтa
 бил.

Tиaнцзилн, Cанxal, Kaнтoон,
 Xaнcкoй бa Bcатoйл Japoон-
 cкo cepэгyдeр eзeмдeлгe бoл-
 бол aнглilcкa итeрeсyгдeй
 jлxeсeг xoxидoл yзүүлeн бa-
 лнa. Boлeннe жабуулгaнyдхaа
 болон хaндaрaлгaнyуд бa

шaxaлдaxи aнглilcкa пpeдпp-
 иaтнyудlil japoонcуудaй дe-
 мeдeнeн jаbаdал болбол Cан-
 xaldaxи aнглicаaнaй эkoнoм-
 икoдo opуулхaн 100 млн.
 дoллapaйн jлxeсeг xубиллil xo-
 рооһoн бaйнa. лимe yсapнyуд
 xаdаа okkypiroвeннe бiшe-
 гooрoдуудaгш хapагдaнa. Aнг-
 лicаaнлil нaмнaн зaлсуулзa, jа-
 пoонcкo импeриaлlстнүүд бол-
 бол тeдeнeй пpeдпpиятнyудlil
 дaрл eзeлeн aбaа. 1938 oнoй
 дeкaбpдa japoонcууд болбол
 Jаncзил мyрeндe jаbаdаг гa-
 dаaдилн pаpoxoодуудaй нaв-
 лaакa болбол кaу